

עין משפט
גד מצוה

יב א ממי פ"ו מהלכות מעשר ה' א סמג עשין קלה:
יג ב ממי פ"ו מהלכות אשות הלכה א סמג עשין מח טו"ע"ע אה"ע סיומן לא סעיף ח:

מוסף תוספות

א. הלוקח יין מבין הכותים בע"ש ושכח להפריש, ולא שכשח עד שקידש היום דא"כ אפי' לקרות לו שם אסור אלא שפסח עד בין השמשות איירי דאסור להפריש. מוס' סוכה ג: ד"ה שני לוגין.
ב. ושוטה. מוס' הלא"ש.
ג. ושוטה. מוס' הלא"ש.
ד. דכל המתלקט מברר דבריו בפירוש. מוס' סוכה ג: ד"ה דברי ר"ג.
ה. משום דאין ברירה אע"פ שמבדיר בדבריו כשאומר איוו שארצה אגיש בו. מוס' שם.
ו. וא"א להיות נט א לא אמרי' יש ברירה כמו שפרש"י הכא וכו'. מוס' הלא"ש.
ז. ולעולם לא יתברר דמה ששתה הוא חולין. מוס' הלא"ש.
ח. [ב]ההיא דסלע דמעי"ש. מוס' הלא"ש.
ט. אבל לר' יהודה ליכא לתרוצי הכי דהא מוקמינן ל' לקמן בפ' מי שאחזו באומר מצע שאני בעולם, כלומר שעה אחת קודם מיתתו יהא גט אם ימות, וא"א להיות שיהא גט באותה שעה אם לא מוכח ברירה, ובשעה שהגט חל דהיינו באותה שעה שלפני מיתה אין הדבר ברור אם יחיה אם ימות. מוס' הלא"ש. ועי' מהרש"א ופי"ק, ותוס' הלא"ש לקמן עכ: ד"ה כאומר מעת שאני. י. אלא גבי מלי דעבר לחוד. מוס' סוכה ג: ד"ה ר"י.
יא. ומכר הוא דאמר רחמנא ליהדר ביובל וירושו ומתנה לא. מוס' שם.

כה:

ומיחל. פי' בקונטרס מחלל בדבורא בעלמא על המעות ושותה צלא הפרשה ואין גראה דדוקא גבי דמאי קמני בהך משנה בסיפא ומחלל על המעות לפי שקצב לו מקום דקמני התם מעשר שני בצפוניו או דדרומו דהוי כמו הפרשה דבע"ש בהש"מ איירי כדאמרנ' בתוספתא (דמאי פ"ח)[[][ⓘ]

י' (דקמני וקדש עליו היום) ולכך בדמאי יכול לקצוב לו מקום דספק חשכה מעשרים את הדמאי אבל בכומים הוי ודאי ולכך לא קמני גבי כומים מעשר שני בצפוניו או דדרומו ולא קמני נמי ומחלל על המעות דקמני גבי דמאי אלא מיחל^ב פי' מתחיל^ג או כמו שפי' ר"ת דמיחל כמו מיהל צה"א פירוש מערב צמים ומוחג כמו סבאך מהול צמים (ישעיה ח) ואחר שבת יפרישו מעשר ראשון ושני דקמני בתוספתא עשרה הצאים אחריהם תשעה הצאים אחריהם דכיון שאינו יכול לקצוב לו מקום אם היה שותה צלא הפרשה הוה שותה טבל למפרע: **דבריי ר"ג**, משמע

דאית ליה לר' מאיר ברירה ולרבי יהודה נמי קאמר רצא במספאנא דאית ליה ברירה והכא אסר משום דחייש לבקיעת הנוד ואילו בפרק יש בכור (בסויות דף מה.) גבי נתנו עד שלא חלקו מוקי רצא דר"מ ורבי יהודה כרצ אסי דאמר האחין שחלקו מחלה יורשין ומתלה לקוחות אלמא מספאק להו ויש לחלק בין הכא שמבצר דבריו ומתנה בפירוש ואומר שאני עמיד להפריש להדיא דלחין שחלקו שאינו מבצר כלום ובמרוצה (ב"ק דף סט:) דפריך דרבי יוחנן אדר' יוחנן דבהדיא דכל המתלקט אית ליה ברירה וגבי אחין שחלקו שמעינן דלית ליה ברירה וחוזר בו הש"ס מתוך קושיא זו הוה מצי לחלק כדפירשנו^ד אלא דניחא ליה למימר לעולם כל הנלקט דקמני

במתני' וניחא ליה למימר לעולם לא תיפוך ועוד דאי הוה משני הכי אכתי הוה קשיא ליה איך דרבי יוחנן דאמר לעיל אף אחרון אינו פוסל^ה ולעיל ודאי כי מנריך תרי מייל דרבי יוחנן הוה מצי למימר דמהדיא דלקוחות הן לא הוה שמעינן דאף אחרון אינו פוסל מטעם דפרישתי ובהא טעמא מיתרצה נמי שמואל אדשמואל דבפרק מי שאחזו (לקמן דף עה:) אמתין שמואל בגיטא דשכיב זרעו אס' וממי יהא גט אס לא ממי לא יהא גט ולכי מיית הוי גיטא אלמא סבר דיש ברירה ובסוף ביצה (דף לו:) גבי שנים שלקחו חבית ובהמה בשותפות אמר שמואל דחבית נמי אסורה: **רב**י יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין. משמע דרבי יוסי לית ליה ברירה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לו:) גבי מעשר שני שיש לי בצמי יהא מחולל על סלע שחעלה צידי מן הכיס דא"י יוסי לא חילל וקשה דתנן צמי שאחזו (לקמן דף עג.) גבי מה היה צאופן הימים רבי יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הוי גיטא^ו אלמא יש ברירה כדדייק בסמוך ולמאן דמחלק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים ניחא אצל למאן דלא מחלק קשיא וי"ל דהתם בגיטין עומד הדבר להחזכר בזדאי צהכי או ימיה או ימות אצל הכא יכול להיות שלא יצא לידי הפרשה לעולם^ז או"י לא יעלה סלע מן הכיס והשתא נמי אחי שפיר דשמואל אדשמואל^ח תימה למאי דס"ד דרבי יהודה לית ליה ברירה א"כ סבר כרבי יוחנן דאמר האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביוכל א"כ לא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד זר חד עד יהושע בן נון דאין להן אלא קנין פירות ור' יהודה אית ליה בהחובל (ב"ק דף ג.) לאו כקנין הגוף דמי גבי דין יוס או יומים ולרבי יוסי נמי קשיא דהכא סבר דאין ברירה ובהחובל מספאק ליה אי קנין פירות כקנין הגוף דמי או לאו גבי דין יוס או יומים וכה"ג דייק הש"ס בסוף השולח (לקמן דף מה.) ותירך רבינו יצחק דמדין יוס או יומים אין ללמוד בעלמא^י דשאני התם דכתיבי קראי כספו ותחמויו^י ולהכי לא מיייתי לה בהשולח כי מייתי ההיא דשדה אחוה ועוד אומר רבינו יצחק דדוקא ר' יוחנן אית ליה דמחזירין זה לזה ביוכל אצל שאר אמוראי סברי אע"ג דלקוחות הן אין מחזירין דגזירת הכתוב היא דאין מחזירין^{יב} דלענין זה אינם לקוחות ור' יוחנן דסבר מחזירין יפרש טעמו [דרבי יהודה] משום בקיעת הנוד דממסיק במרוצה (ב"ק דף סט.) דלר' יוחנן אית ליה לרבי יהודה ברירה ומתוך ההיא גופא דלחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביוכל חוזר בו מסבבא ראשונה: **מה** היא באותן הימים. פי' בקונטרס דקאי ארישא דתנן צמי שאחזו (לקמן דף עג.) הרי זה גיטך מהיום אס' ממי מחולי זה הרי זה גט אס מת וקאמר מה היא כל ימי החולי דהתם (דף עג:) פריך עלה בגמ' ולכי מיית הוי גיטא והא אין גט לאחר מיתה ומאי קושיא אי קאי אמהיום א"כ חל גט מחיים ושם פי' בקונטרס^{יג} דלא קאי אמהיום אלא מילתא צאפיה נפשה היא וי"ל דלעולם קאי אמהיום והכי פריך כיון דאמר שהיא כאשת איש אס כן לא חל הגט מחיים אלא לאחר מיתה אס כן לכי מיית היכי הוי גט הא אין גט לאחר מיתה ומשני באומר מעת שאני בעולם פי' מה שאמר מהיום * היינו שיחול הגט שעה אחת קודם מיתתו ולאו דוקא מהיום ממא שחולל דכיון שהולה הדבר בנתינתו אינו חושש רק שיחול הגט מחיים וכן משמע בתוספתא דקמני זה גיטך מהיום הימים שצינתיים וזאי צמניאאתה ובמעשה ידיה כו' משמע אע"ג דאמר מהיום לא מהיום ממא קאמר: **ו**לרבי מיית הוי גיטא אצמא יש ברירה. פי' בקונטרס אע"ג דתנאי הוא לריך ברירה כיון דאין צידו ובשעת התנאי ספק הוא והתנאי מתקיים מאליו ואי לאו משום ברירה לא הוי גט ולא דמי לשאר תנאים שצידו לקיימם ודעתנו פי' שעה אחת קודם מיתתו ואלו דוקא מהיום ממא שחולל דכיון דהתנאי דרבי אפי' בתנאי לריך ברירה דהריני בועליך על מנת שירצה אבא אע"פ שלא רצה האב מקודשת ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון ירצה האב מקודשת לא

כל הגט פרק שלישי גיטין

ומיחל מעשר שני מחלל דציבורא בעלמא על מעות שיש לו בצית דמה שאפשר לו לתקן לגמרי יתקן: **ושופס מיד**. דמאמר שקרא שם יצא לו מידי טבל וכשהוא מוציא יין לשתייתו הוא הנזכר לחולין ולכשיהיו לו כלים ויוציא מן הנוד לתרומה הוא הנזכר לתרומה ויש ברירה: **ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין**. דלית להו ברירה בתולה בדעת עצמו שהוא עצמו מוציא את היין: **מה היא צאופן הימים**. לקמן צמי שאחזו (עג.) זה גיטך מעכשיו אס ממי מחולי זה הרי זה גט אס מת מאותו חולי מה היא כל ימי החולי: **כאשם איש**. אס כהן הוא אוכלת בתרומה ואס זינתה בחנק: **ולכי מיים הוי גיטא**. דקמני רישא הרי זה גט ואיירי ר' יהודה צמה היא צאופן הימים אלמא לא פליג ברישא ולא אמרינן גט לאחר מיתה הוא כיון דאמר מעכשיו. ואע"ג דכשנתן הגט הוה מספאק ליה אס ימיה אס ימות ותלה התנאי בדעת מי שמותו וחיוו תלוים צידו וכשמת אמרינן

הוצר הדבר דמשעת נתינה היה ראוי למות מחולי זה וה"ל גט מהדיא שעמא שע"מ כן מסרו. ואין זה כשאר תנאים שאדם מתנה בגט שצידו לקיימם ודעתו לקיימם כשמתנה עליהם ולכשנתקיים התנאי הוי גט למפרע דהתם לאו טעמא משום ברירה הוא אצל הכא דאין צידו ובשעת התנאי הוא ספק והתנאי מתקיים מאליו אי לאו משום ברירה לא הוי גט מחיים: **הא דאמרן**. דהלוקח יין: **הריני בועליך**. לשם קידושין דאשה נקנית בציאה: **אף על פי שלא רצה האב מקודשם**. דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וגמר בלבו לקידושין גמורים ואפי' לא ירצה אציו: לא

אחרון הכי אכתי הוה קשיא ליה איך דרבי יוחנן דאמר לעיל אף אחרון אינו פוסל^ה ולעיל ודאי כי מנריך תרי מייל דרבי יוחנן הוה מצי למימר דמהדיא דלקוחות הן לא הוה שמעינן דאף אחרון אינו פוסל מטעם דפרישתי ובהא טעמא מיתרצה נמי שמואל אדשמואל דבפרק מי שאחזו (לקמן דף עה:) אמתין שמואל בגיטא דשכיב זרעו אס' וממי יהא גט אס לא ממי לא יהא גט ולכי מיית הוי גיטא אלמא סבר דיש ברירה ובסוף ביצה (דף לו:) גבי שנים שלקחו חבית ובהמה בשותפות אמר שמואל דחבית נמי אסורה: **רב**י יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין. משמע דרבי יוסי לית ליה ברירה וכן בפרק בכל מערבין (עירובין דף לו:) גבי מעשר שני שיש לי בצמי יהא מחולל על סלע שחעלה צידי מן הכיס דא"י יוסי לא חילל וקשה דתנן צמי שאחזו (לקמן דף עג.) גבי מה היה צאופן הימים רבי יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הוי גיטא^ו אלמא יש ברירה כדדייק בסמוך ולמאן דמחלק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים ניחא אצל למאן דלא מחלק קשיא וי"ל דהתם בגיטין עומד הדבר להחזכר בזדאי צהכי או ימיה או ימות אצל הכא יכול להיות שלא יצא לידי הפרשה לעולם^ז או"י לא יעלה סלע מן הכיס והשתא נמי אחי שפיר דשמואל אדשמואל^ח תימה למאי דס"ד דרבי יהודה לית ליה ברירה א"כ סבר כרבי יוחנן דאמר האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביוכל א"כ לא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד זר חד עד יהושע בן נון דאין להן אלא קנין פירות ור' יהודה אית ליה בהחובל (ב"ק דף ג.) לאו כקנין הגוף דמי גבי דין יוס או יומים ולרבי יוסי נמי קשיא דהכא סבר דאין ברירה ובהחובל מספאק ליה אי קנין פירות כקנין הגוף דמי או לאו גבי דין יוס או יומים וכה"ג דייק הש"ס בסוף השולח (לקמן דף מה.) ותירך רבינו יצחק דמדין יוס או יומים אין ללמוד בעלמא^י דשאני התם דכתיבי קראי כספו ותחמויו^י ולהכי לא מיייתי לה בהשולח כי מייתי ההיא דשדה אחוה ועוד אומר רבינו יצחק דדוקא ר' יוחנן אית ליה דמחזירין זה לזה ביוכל אצל שאר אמוראי סברי אע"ג דלקוחות הן אין מחזירין דגזירת הכתוב היא דאין מחזירין^{יב} דלענין זה אינם לקוחות ור' יוחנן דסבר מחזירין יפרש טעמו [דרבי יהודה] משום בקיעת הנוד דממסיק במרוצה (ב"ק דף סט.) דלר' יוחנן אית ליה לרבי יהודה ברירה ומתוך ההיא גופא דלחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביוכל חוזר בו מסבבא ראשונה: **מה** היא באותן הימים. פי' בקונטרס דקאי ארישא דתנן צמי שאחזו (לקמן דף עג.) הרי זה גיטך מהיום אס' ממי מחולי זה הרי זה גט אס מת וקאמר מה היא כל ימי החולי דהתם (דף עג:) פריך עלה בגמ' ולכי מיית הוי גיטא והא אין גט לאחר מיתה ומאי קושיא אי קאי אמהיום א"כ חל גט מחיים ושם פי' בקונטרס^{יג} דלא קאי אמהיום אלא מילתא צאפיה נפשה היא וי"ל דלעולם קאי אמהיום והכי פריך כיון דאמר שהיא כאשת איש אס כן לא חל הגט מחיים אלא לאחר מיתה אס כן לכי מיית היכי הוי גט הא אין גט לאחר מיתה ומשני באומר מעת שאני בעולם פי' מה שאמר מהיום * היינו שיחול הגט שעה אחת קודם מיתתו ולאו דוקא מהיום ממא שחולל דכיון שהולה הדבר בנתינתו אינו חושש רק שיחול הגט מחיים וכן משמע בתוספתא דקמני זה גיטך מהיום הימים שצינתיים וזאי צמניאאתה ובמעשה ידיה כו' משמע אע"ג דאמר מהיום לא מהיום ממא קאמר: **ו**לרבי מיית הוי גיטא אצמא יש ברירה. פי' בקונטרס אע"ג דתנאי הוא לריך ברירה כיון דאין צידו ובשעת התנאי ספק הוא והתנאי מתקיים מאליו ואי לאו משום ברירה לא הוי גט ולא דמי לשאר תנאים שצידו לקיימם ודעתנו פי' שעה אחת קודם מיתתו ואלו דוקא מהיום ממא שחולל דכיון דהתנאי דרבי אפי' בתנאי לריך ברירה דהריני בועליך על מנת שירצה אבא אע"פ שלא רצה האב מקודשת ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון ירצה האב מקודשת לא

מסורת הש"ס

א' לקמן עכ. ט' רבינא כ"ז מ"ד, וכן הוא בכת"י, א' כתובות עג:
ד' [מהרש"ל מוחק זה וז"ל ועדיין לא קידש]. ס' [ז"ל אס לא ממי לא יהא גט ואס ממי יהא גט ולכי ר"י].
ו' בספוק במקום: ותחתיו כתוב ותחת ידו, ו' ועי' מהר"ם, ח' ז"ל ולדידיה, רש"ש,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מה היא באותן הימים וכו' חיינו שחול הגט שעה א'. עי' בקדושין דף סד ע"ב תד"ה רבי סג"ר:

מוסף רש"י

ומיחל. מעשר שני שהוא יכול לתקן מיד צלא הפרשה לאחר שקרא עליו שם יחללנו בכל מקום שהוא על המעות (שדוכין דז.) מוציא מעשר שני לחולין על מעות שם לו ציבה, דמה שיש לו פנאי לתקן יתקן דהא בצמריה בעלמא סגי (ב"ק סט.) האילן ויכול לתקנו בצמריה בעלמא ולומר הרי הוא מחולל על מעות שיש לי בתוך הבית לא הידיו לו חכמים לשחוטו ולקמחן על הצריכה, אצל בתרומה ושאר מעשרות סמכין אברירה ולאחר השבת כשפרישם אמרינן הוצר הדבר שזו היא התרומה חיה לא שמה אלא חולין (חולין דז.) ושוטה מיד. וישמה ממנו לאלתר אלא שיהא שויתר בכלי שיעור התרומה והמעשרות (שעילה בב.) וכשיהיו לו כלים יפריש צם התרומה והמעשר (יומא טז.) ואמרינן הוצר הדבר שזו תרומה (שדוכין דז.) ר' יהודה כו' אוסרין. עד שפירש ממש, דקסברי אין ברירה ואכל כוס וטס יש לומר שהוא תרומה ומעשר (שעילה בב.) כאשת איש לכל דבריה. והבא עליה במזיד במתק ובצוגג בחטאת, ואע"ג דמת מאותו חולי, לפי שלא גירסה אלא סמוך למיתה (לקמן עג.)